

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foia Interesantă”, „Tovărășia” și „Bobirnaci”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America *trei dolari* pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foai națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiunile:

1 pag. 60 cor., 1/2 pag. 30 cor., 1/4 pag. 15 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Omul sfintește locul!

Suntem după adunarea dela Ludoșul-mare și în preajma celei dela Dicio-Sînmărtin.

Adunarea dela Ludoșul-mare, comitatul Turda-Arieșului, ne lasă aceeași bucurie în suflet, pe care am avut-o după frumoasa adunare dela Hațeg, — dar, în același timp, ne dă și aceeași părere, cu care ne-am trezit după adunarea dela Hațeg.

Avem pe cîmpia Turzii, ca și pe Valea Hațegului și pe Tîrnave și pe sute de alte văi și plaiuri ale coprinșurilor locuite de Români, — popor număros, trăind aci în masse (mulțime) mare unii lângă alții, avem printre ei și cărturari învățați, avocați, directori de bancă, preoți, proprietari, medici și tot felul de alți cărturari, oameni buni, Români buni, muncitori în cercul lor de lucrare, în fel bun românesc, — dar și colo și dincolo, mișcarea mulțimei, a masei, a grosului neamului, nu s'a prea făcut, ori nu s'a făcut în trecut de loc! — Și asta nu pentru că doară cărturarii noștri de pîn'aci n'ar fi fost destul de buni, ci mai mult pentru că nu i-a zorit nimenea să iee asupra lor sarcina obositoare și adesea cu urmări șicanătoare, de a chema mulțimea la mișcare națională, la luptă politică, să să ia de coarne cu zbirii și volnicii stăpînirii!

Avem bucuria a putea însemna la răvașul bun al zilelor noastre, că de-o vreme încoace, par'că s'a îndurat Dzeu și în privința asta de poporul nostru și vedem că printre bărbații noștri din rîndul mai tiner de oameni, să vădesc tot mai mulți de aceea, cari iau asupra lor apostolia ridicării mulțimei la mișcări politice naționale și pe acolo, pe unde pîn'acum acelea abea de au fost cunoscute. Nu că ei singuri ar face tot lucrul, cimerger și

sfătuesc cu cei mai demult prin partea locului, îi chiamă, îi roagă, îi mișcă, punîndu-i apoi în scaunele de onoare, în fruntea mișcării, — și apoi cu toții împreună, învîrtesc hora măreață a frăției naționale și a ridicării la luptă națională bărbătească, pe plaiurile lor.

Credem că nu jignim buna prețuire de sine a nimănui, dacă dăm împăratului ce e a împăratului și lui Dzeu ce e a lui Dzeu, și omului vrednic ce e vrednicia lui, — iar în temeiul acesta să recunoaștem, că și adunarea dela Ludoș de pe cîmpia Turzii, adunare care e de mare folos în deșteptarea poporului nostru de acolo, — în cea mai mare parte a ei, e vrednicia alor cîțiva bărbați mai tineri și inimoși Români, în mijloc cu dl avocat din Turda Dr. Valer Moldovan. Ei au plănuț ținerea adunării, ei au chibzuit cum și ce, ei au stăruit în dreapta și 'n stînga, pe aproape și pe departe, ca să vie și cărturari și popor, și fruntași și codași, ca să se poată arăta și acolo o adunare românească mare, frumoasă, vrednică!

Și cînd scoatem acest lucru la iveală, nu o facem pentru a măguli pe un Român cu inimă mare și cu cugetare superioară, ca dl Dr. Valer Moldovan, ci pentru a arăta și altora de pe aiurea, că noi știm fi recunoscători față de cei ce cu cinste și omenie muncesc și asudă în ogorul național, așa cum acest domn și soții săi, o face la Turda și jur, cum o face Dr. V. Bontescu și soții la Hațeg și jur, — și cum vedem că o face pe Tîrnava dnii Dr. Boila și Dr. Morariu de cîțiva ani.

Dorim să vedem peste tot locul bărbați de-ai noștri ridicîndu-să cu atîta zel și plăcere de muncă în ogorul de obște al neamului, și atunci pe multe locuri vom avea mișcări de popor frumoase ca la Hațeg, Ludoș, cum nădăjduim c'o fi cea dela Dicio-Sînmărtin și pe

aiurea! — Dar după adunări să nu ne culcăm pe laurii lor trecători, ci să urmăm apoi munca cea mai grea și mai migăloasă în sînul poporului însuși: de a ținea viuă în el însuflețirea, știința de sine, înălțarea în judecata bună a lucrurilor!

Atunci și locuri pîn' aci par'că cufundate în tăcere îngrijitoare, ieși-vor la lumină, ridicase-vor ca cetatea de pe vîrfurile muntelui, — iar cei ce ajută la ridicarea lor, ajunge-vor a să zice despre ei, că nu locul sfintește pe om, ci omul sfintește locul! Omul vrednic face și locul lui celui uitat, adormit, veste bună și de laudă!

Dă-ne, Doamne, mulți de aceștia.

Din Dietă.

Ciorovăiala urmează! — Noul buget: 150 milioane mai multe cheltuieli ca pe anul de față!

Deputații țerii, aleși cu multă paradă și cu mai multă beutură, și acum își cheltuie vremea lor și banii țerii în jocul de-a „obstrucția”. Fiindcă guvernul nu vrea ce vrea opoziția (cei din împotrivire), ăstia din urmă nu mai lasă din „nemengedem”. Guvernul a încercat zilele trecute să facă tîrg cu opoziția, — prin prezidentul dietei Berzeviczy. Fiindcă Berzeviczy n'a pus nimic, nici opoziția n'a lăsat nimic, și tîrgul nu s'a făcut. Și acum ciorovăiala să duce înainte. Zi cu zi în ședințele dietii să votează cînd asupra unei propuneri, cînd asupra unei rugări. De isprăvit înse nime nu isprăvește nimic în folosul țării,

*

Luînd în seamă întîmplările zilelor din urmă — găsim că Joia trecută votările s'au oprit pentru două ciasuri. În această vreme ministrul de finanțe Lukács László, armeanul din Zlagna, a înaintat dietii planul de buget pe anul 1912 — ori cum să zice preliminarul de venit și cheltuieli ce să așteaptă să fie în anul Domnului 1912.

Cum în fie-care comună, pri-

măria prin notarul trebuie să înainteze sfatului comunal planul de buget (venite și cheltuieli) pe anul următor, — așa și guvernul, cumi-am zice „primăria țerii”, prin ministrul său de finanțe (peste trebile cu bani) e dator să arate dintii reprezentanței țării, un plan, o socoată, asupra venitelor și cheltuielilor ce să așteaptă pentru anul următor. Această socoată zisă „proiect-de-budget” pentru anul 1912 a fost dusă naintea dietei Joia trecută.

Ori cât de păgubitoare sunt votările năbădăioase ce le rînduie opoziția de luni de zile, dar ele mai puțină pagubă ne fac decât cele două ceasuri, în care ministrul Lukács a cetit și a tîlmăcit bugetul lui pe anul 1912.

Din acest plan știm că pentru anul viitor țara va avea cu aproape 150 milioane coroane mai multe cheltuieli ca în anul acesta!

Toate cheltuielile cu care să țin slujbele și așezămintele țerii, să apropie, laolaltă, de suma grozavă de aproape două miliarde, aproape două mii de milioane coroane! (După numărul curat din buget: peste 1820 milioane cor)!

Aceste sume nemai pomenite să cheltuesc pentru cătane, pentru plata slujbașilor de stat (căci slujbașii dela comitat și din comună îi plătim noi pe deasupra!), pentru judecătorii, pentru dietă, pentru finanți, pentru drumuri, trenuri și pentru mulțimea de așezăminte de stat!

Nici un ban rău înse nu să va cheltui pentru cultura și așezămintele noastre naționale! Pentru un teatru unguresc s'au luat în socoată numai ca iniția rată 600 mii coroane — dar nu s'a găsit nici un bănuț rău pentru o școală românească ori pentru gimnaziul din Brad, ori pentru vre-un așezămînt cultural al neamului nostru!

Cu toate că aceste mii de milioane nu le scoate puterea statului nici din pămînt, nici dela cine știe ce bogătași, — fără în cea mai mare parte le scoate din dările și din aruncurile și din timbrele (ștempe-

La Dicio-Sînmartin.

Invitare.

Aderenții partidului național român din comitatul Tirnavei mici și din comitatele învecinate, sunt invitați la

Adunarea poporală

ce să va ținea în Dicio-Sînmartin la 29 Octombrie n. 1911 la orele 12 din zi, pe lingă următorul program:

Constituirea biroului; Deschiderea adunării; Desbatere despre starea politică generală; Votul universal; Legile militare; Hotărîre; Inchiderea adunării.

Dicio-Sînmartin, la 8 Octombrie 1911.

La adunare vor lua parte domnii:

G. Pop de Băsești, președintele partidului național român; Teodor Mihali, președintele clubului deputaților naționaliști; Dr. Vasile Lucaciu, Dr. Aurel Vlad, Dr. St. C. Pop, deputat; Vasile Damian, deputat; Dr. Alexandru Vajda Voevod, deputat; Dr. Nicolae Șerban, deputat; Vasile Goldiș, Dr. Iuliu Maniu, Dr. Victor Bontescu, Dr. Ioan Suci, Dr. Nicolae Comșa, Nicolae Ivan și alții.

Convocătorii adunării:

Simion Caluțiu, avocat; Laurentiu Pascu, protpp.; Dr. Romul Boilă, avocat; Dr. Virgil Radeșiu, avocat; Alexandru Papiu, protopop; George Simu, protppp.; Dr. Alexandru Morarin, avocat; Dr. I. Iarță Holom, adv.; Iosif Lita, protpp.; Nicolae Todoran, protpp.; Ioan Moldovan, protpp.; Romul Mircea, protopop; Dr. Ioan Ioan Bian, avocat; Ștefan Russu, protpp.; Iuliu Nistor, protpp.; Fabian Toma, dir. la „Mugurul”; Victor G. Maior, dir. la „Vulturul”; Anastasiu Beșa, șef. „Albina”; Octavian Tobias, șef. „Albina”; Ivan Anca, preot; Emil Pop, mare proprietar; Vasile Smigelschi, preot; Grigorie Simon, not. penz.; Moise Birtolon, not. penz., și mare propr.; Ioan H. ndrea, preot; Emil Vlăsău, mare propr.; Zachu Sas, preot; George Dănilă, preot; Grigorie Nistor; Teodor Dan, preot; Teodor Pănză, inv.; Demetriu L. Todoran, inv.; Alexandru Macarie, inv.; Augustin Nilca, preot; Emil Frâncu, preot; Augustin Chețian, preot; Ștefan Lita, preot; Iosif Crișan, preot; Ioan Oltean, preot; Ioan Popeneciu, preot; Ioan Marele, arindator; George Negrea, preot; Augustin Cioban, preot; Ioan Sâmpăleșan, preot; Teofil Gerasim, preot; Iustin Teglaru, preot; Nicolae Ticaciu, preot; Laurentiu Moldovan, învățător; Nicolae Manovicu, preot; Ioan Pop, preot; Nicolae Ignat, preot; Nicolae Frâncu, preot; Alexandru Circa, preot; Ioan Biriș, învățător; Ioan Veliciu, învățător; Alexiu Trif, preot; Basiliu Călugăr, preot; George Nicoară, preot; Benjamin Papiu, preot; Petru Sînmărgițan, preot; Emil Sînmărgițan, preot; Alexandru Karácsonyi, proprietar; Alimpie Costea, preot; Ioan Marian, preot; Ioan Muntean, preot; Zaharie Macaveiu, învățător; Alexandru Pop, învățător; Emil F. Negruțiu, provizor; George Poime, inv.; Mihailă Jam-

pa, inv.; Ilie Călburean, proprietar; Augustin Almășan, preot; Nicolae Todea, șef „Albina”; Danila Boila, comerciant; Iulius Anca, com.; Petru Moldovan, preot; Vasilie Pop, func. de bancă; Nicolae Pop, func. de bancă; Constantin Muștea, contabil; Alexandru Macarie, pantofar; Petru Cernea, păpuțar; Mihailă Cernea, păpuțar; Ioan Pop, cantor; Iuliu Pop, inv.; Aurel Voda, preot; Basiliu Folea, preot; George Branea, preot; Alexandru Moldovan, proprietar; Ștefan Bratu, arindator; Teofil Popovicu, preot; Iuliu Las'ó, preot; Nicolae Berghian; Iuliu Holder, preot; Valer Platos, inv.; Zosius Nuțu, preot; Ilie Ioanovicu, preot; Petru pop, preot; Petru Soğan, mare proprietar; Ștefan Faust, preot; Ioan Ban, preot; Nicolae Roman, preot; Teodor Bărbat, învățător; Ioan Almășan, preot; Ștefan Șerban, proprietar; George Șerban, preot; Ioan Istrate, inv. pens.; Augustin Istrate, propr.; Teodor Oprean, învățător pens.; Ioan Popovicu, propr.; Nicolae Morariu, not. pensionat; Alexă Pop, inv. pensionat; Ioan Galea, inv.; Victor Morariu, propr.; Dumitru Muntean, proprietar; Ironim Morariu, propr.; Traian Pop, preot; Ioan Curuțiu, proprietar; Constantin Boilă, proprietar; Ioan Boilă, propr.; Iosif Boilă, propr.; Nicolae Boilă, propr.; Dumitru Ieac, propr.; Aurel Pop, preot; Aurentie Pop, cond., de fabrică; Teodor Dan, preot; Ioan Boer, învățător; Ioan Baci, preot; Nicolae Mureșan, preot; Ilarie Dulău, preot; Iuliu Cornea, proprietar; Victor Barna, preot; Mihail Boverig, contabil, Ovidiu Grita, contabil; Alexandru Mutu, preot; Ioan Muntean, propr.; Ioan Todoran, oficial de bancă; Ioan Todoran, propr.; Alexandru Petrasiu, oficial adv.; Teodor Vasiu, propr.

Am publicat aci lista tuturor celor ce au subscris convocarea adunării dela Dicio-Sînmartin, deși spațiul ne e scump, încît multor convocări cu iscălituri multe le-am publicat numai începutul și am spus că mai urmează zeci ori sute de iscălituri!

Convocarea dela Dicio-Sînmartin o aflăm însă deosebit însemnată tocmai pentru iscăliturile convocărilor ei, căci nicăiri ca aci, n'am băgat de samă atita frățescă ținare la olaltă a întregii inteligențe din partea locului. Pe multe locuri din convocare lipseau preoții, abia puțini iscălitindu-o, iar de învățători nici poveste. În dările de samă ce să tipăreau apoi după adunare prin foi, nu în un loc să scotea cu jale la iveală, că preoții cei mai mulți n'au lipsit numai din convocare, ci tot așa și dela adunare! De învățători nici vorbă să-i vezi pe acolo. Apăsăm însă deosebit pe cuvint, că în cîteva locuri unde s'au conchemat adunări naționale, s'a văzut acest lucru, și nu peste tot locul. Acelor cîteva locuri și acelor cari așa s'au ținut, le sună aceste cuvinte triste.

Ce vedem însă la Dicio-Sînmartin? Aci întreagă inteligența noastră mai înaltă, o

vedem iscălitind convocarea adunării naționale, braț la braț advocații cu directorii de bănci, cu marii proprietari, cu preoții, cu funcționari de bancă, cu măestri și cu economii de frunte. Iar ceea-ce ne cade deosebit bine sufletului, e faptul, că printre iscălituri vedem și un mănunchiu de învățători de-ai noștri, cari nu s'au dat napoi a fi printre cei cari își chiamă neamul la lupta de apărare a drepturilor și a bunurilor sale naționale! E așa de lățită printre noi părerea, că acei de cari am legat atitea nădejdi pentru ridicarea la lumină și bărbăție a neamului nostru, învățătorii, sunt ca și perduți... Că ei să tem mai mult decît ar avea cuvint, de biciul inspectorilor și și a tuturor zbirilor stăpînirii, și nu-și mai arată vrednicia de Români nici chiar pe acele tarîmuri de viață, pe care o pot face fără teamă de umbra și urma unei prigoniri macar. De aceea sunt mulți între noi, cari nu-și mai întemeiază calculii lucrărilor noastre de obște și pe învățători... Nu pentru-că doară ei ar fi de fapt în o strîmtoare așa de mare, ci pentru-că pe mulți din ei i-au văzut așa de fricoși, așa de îndoelnici, încît e mai bine să nu mai socotești și cu ei! Cît de bine cade sufletul românesc să vadă în convocarea dela Dicio-Sînmartin o desmintire macar în parte a acestei credințe! Că iaca, nu peste tot locul învățătorii noștri sunt atit de cuprinși de credința falsă, că ei-nu mai pot avea voința lor liberă cetățenească! Ci iată un mănunchiu de dascăli, cari își zic cuminte: Eu datorința de învățător mi-o fac, dar mi-o fac și pe aceea de fiu al neamului meu și nu mă trag napoi dela glasul lui și dela chemarea lui. — Ba vedem în acest convocător chiar notari penzionați, cari iscălesc chemarea la adunare cetățenească națională! Cît de osebit o să sune asta pe alte locuri, pe unde și penzionații să cred un fel de sclavi ai comitatului ori ai statului dela care își au penzia. Și nu să gîndesc că doar aceea penzie e avutul lor, bunul lor legiuit, pe care n'are drept să-l atingă nimenea, nici ca pentru aceea omul să-și pună sufletul în pente de fer și sub lacăt.

E frumoasă pilda de însufiețire națională și frăție, pe care Români din părțile Dicio-Sînmartinului ni-o dau și prin această convocare, cum ni-au dat-o și prin mișcările lor naționale și culturale din timpul din urmă peste tot!

Pornirea asta sănătoasă, să prindă rădăcini tot mai adînci în tot poporul și nu numai în ținutul Dicio-Sînmartinului, ci

— peste toate hotarele locuite de Români!

La adunarea din 29 Oct. poporul aceluia ținut, prin aceea că va lua parte în cete pline, mari, mii și mii, — dovedească că înțelege frăția frunțașilor din partea locului, să bucură de ea și o prețuește și o îmbărbătează!

Măreață și vrednică fie dar adunarea poporală dela Dicio-Sînmartin!

Calendarul Național pe anul 1912.

Ca și în anii trecuți așa și în anul de față, redacția foilor noastre a pregătit un bine îngrijit Calendar, pe sama marelui obște cetitoare. Și precum în anul trecut Calendarul nostru s'a osebit prin a da vederi de bărbști însemnați, deosebiți, sus puși în istoria și viața neamului, — tot așa Calendarul pregătit astăzi pentru anul viitor 1912, va duce în casa fiecărui Român cărturar mai multe icoane, care sunt de o neprețuită însemnatate în istoria poporului nostru românesc!, și vor face mîndria fiecărei case române!

Care a fost clipa cea mai însemnată în povestea acestui neam românesc aruncat de soarte aci în Răsăritul Europei și rupt în mai mult bucăți, sub felurite stăpîniri? Negreșit clipa în care Mihai-Viteazul cucerind, cu o puternică lovitură de sabie, Ardealul, — a intrat în Bălgrad (Alba-Iulia) ca birouitor, ca Domn al Ardealului! Intrarea lui în Alba-Iulia a fost măreață: până la cale de mulți kilometri i-au ieșit înainte stăpînii de până ieri ai cetății și i-s'au închinat și l'au adus în alai spre porțile cetății!

În poarta cetății apoi, îl aștepta Episcopul catolic în paradă, cu praporii bisericești și încunjurat de toți mai marii cetății, și i-au făcut închinăciune Domnului român celui tare, și steguri să aplecau spre el și naintea lui, — pe cînd el pășea călare pe un roib mareț, cu privire semeată și ageră, cu fruntea sus, urmat de sfetnicii și generalii săi, asemenea călări.

Chipul acestei minunate intrări alui Mihai în cetatea Bălgradului și cum îl așteaptă pe el în poarta mare a cetății vlădicul papistaș cu praporii și cu steguri, l'am aflat în un tablou mare, foarte frumos, lucrat în oleu, în casa doamnei văduve protopopeasă Moldovan din Orăștie, și de acolo prin fotografare l'am pregătit în un chip mai mic, dar bine reușit, — și acest însemnat chip îl aduce Calendarul Național pe anul 1912, în fruntea sa! E un de vederea căruia crește inima fiecărui Român!

Dar căderea aceasta a Albei-Iulia la picioarele lui Mihai și cu ea a tot Ardealul, e numai o treaptă, un cap, din minunata istorie a celui mai mare Voevod român. După ce Mihai și-a supus Ardealul, după ce a conchemat la Alba-Iulia dieta

țării Ardealului și a condus'o însuși ca Domn al ei. — Mihai să azvârle și asupra țărișoarei vecine Moldova și alungă din tronul ei pe voivodul cel ce să dase în coate cu Polonia, și cuprinde cu o lovitură și toată Moldova! Domnul Moldovean fuge fricos din cale Viteazului și nobilității Mihai, — și atunci boerii și capii țării, din cari unii să chiar bucurau să se supună unui viteaz ca acesta, — merg în calea lui și îl caută la cortul lui domnesc și îi duc închinare și supunere.

Acum erau în mâna lui Mihai toate țările locuite de Români și el era, pe o clipă măcar, Domn al tuturor Românilor!

Clipa asta, când și boerii Moldovei să supun cuceritorului Mihai, o dă „Calendarul Național” pe 1912 în iconă!

Ceva mai plăcut pentru un suflet românesc, nici că să poate scoate la iveală din istoria întregului nostru neam!

— Cine, apoi, nu-și aduce cu drag aminte de marele erou ridicat din sinul poporului oropsit, Tudor Vladimirescu? Era supt poporul țării române, ca stupul de trântori, de cătră mille de Greci. Acuși scoteau sufletul din acest biet popor. Tudor, un om luminat și curajos, din popor, — om ce n'avea multă carte, ci multă inimă, suflet mare!, să ridică și răscoală poporul asupra haitei ticăloase de streini și trage un pirjol printre ei ca numai el!

Plecând din Oltenia (colțul României despre Orșova), merge cu valul răzvrătit de cerește în scurt timp chiar Bucureștii! Fug toți Grecii, și boerii cei răi ca Grecii, și atunci cei buni vin în calea lui Tudor, cu preoții lor înalți, și îi joară pe evanghelie c'edintă și ascultare! Domnia streină era răsturnată, și Domnia națională, românească, reîntronată, la 1821. Clipă măreață, istorică!

Clipa aceasta încă o arată în un bun chip „Calendarul Național” pe 1912! Cum boerii și preoții, pun jurământ de credință în mâna lui Tudor.

Dar' peste scurtă vreme vin Turcii în Țară. Tudor să retrage din București, până să se lămurască cu păgînii. Intr'aceea Grecii îl prind prin tradare și îl leagă în fere, îl duc între piștoale și la o margine de oraș îl tae de viu în săbii și apoi îl aruncă într'o fințină părăsită!

Și acest înflorător chip al prinderii lui Tudor prin Greci, îl arată „Calendarul Național” pe 1912.

Și alte multe vederi interesante, precum: Dele sărbătorile dela Blaj: Clipa măreață când Archierii noștri, uniți și neuniți, trec peste piața Blajului la olaltă spre Catedrală, dînd prin asta o măreață pildă de frăție românească; apoi Archierii în Curtea expoziției; Zborul lui Vlaicu: Vlaicu la mașină,

gata de zbor; Mașina lui Vlaicu peste nori, — și altele și altele!

Chiar și numai chipurile până aci pomenite, arată, că acest Calendar e aievea național, și vrednic a să afla pe masa fiecărui Român ce știe ceti! Că bună hrană sufletească, întăritoare de inimă, îi duce!

Mai e însă ceva foarte interesant în acest Calendar:

16 feluri de scrisori

a felurilor popoare din lume, scrisori tare ciudate și necunoscute la noi: scrisori ebraice, grecești, arabe-turcești, sanscrite, scrisoarea de icuri, și cea cu hieroglifă, — care de care mai interesantă.

Incolo chipuri din viața noastră românească și din lumea mare, — alese, frumoase, interesante.

Pe de-asupra material de citit foarte plăcut.

E un Calendar aievea național și folositor.

Prețul numai 40 fileri.

Celor ce cumpără mai multe, li-să dau mai ieftine, ca și în anul trecut, anume:

Celor ce iau pe bani gata dela 15 în sus (cînd li-se trimiț în pachete pe postă) li-să socoate calendarul în numai 11 cr. (22 fil) avînd însă a-și plăti ei și posta la scoaterea pachetului.

— Cunoscuților (de pildă abonajilor pe cari îi aflăm buni plătitori) li-să dau și pe așteptare, avînd a plăti prețul lor după vînzare. Aceia însă îl plătesc cu 13 cr. (26 fil.) exemplarul, și își plătesc și posta. Mai bine e: a trimite banii înainte.

— Calendarul e în cîteva zile gata. La 1 Nov. începem trimiterea lui în toate părțile unde ni să cere.

Nu avem tipărite prea multe. Cel ce doresc a-l avea, să grăbească a trimite după el.

— Fiecare să ceară numai aștepta cîte știe că poate să și vindă.

Cei ce cer mai puțin ca 12 exemplare, le plătesc cu cîte 14 cr. (28 fil), căci la aceștia noi plătim și posta (cîte 5 fil. de fiecare Calendar), fiindcă merg sub legătură deschisă, nu ca pachet de postă închis, și în forma asta posta nu primește pachetele neplătite.

NOUTĂȚI

La congregație! Pe 27 Oct. e conchemată congregație (adunarea sfatului comitatului) la Deva. Să vor desbata multe lucruri ce privesc de-aproape poporul nostru. Dl președinte al clubului comitatens român, Dr. A. Vlad, roagă prin acesta stăruitor pe toți membri români, ca negreșit să iee cu toții parte! Nainte de adunare, la orele 1/8, va fi o consfătuire frățească în casina română.

*

† Dr. Stefan Erdélyi. Avem marea durere a vestii cetitorilor noștri, că unul dintre inteligenții de frunte ai Românilor din Orăștie, Dr. Stefan Erdélyi, medic, a încetat din viață Marți în 17 Oct. n. la orele 4 d. a. Era bărbat stimat

și iubit de toți cîți l'au cunoscut, pentru firea sa bună și prevenitoare. Casa lui era una din cele dintii case românești în Orăștie. Și de era preștit în cercurile tuturor Românilor, de multă vază să bucura în deosebi în sinul bisericii greco-catolice române, a cărei un zelos spriginitor și ocrotitor era întru toate.

Trecerea lui din viață lasă simțite păreri de rău nu numai în societatea românească din Orăștie, ci și în sinul celorlalți concetățeni, căci Dr. Erdélyi avea frumoase legături sociale și cu ceilalți concetățeni ai noștri, cari asemenea îl prețuiau mult.

Răposatul era doctor de medicină și filosofie, profesor de igienă, și ocupa postul de medic cercnal pentru cercul sanitar al Cugirului, și de al doilea medic orășenesc la orașul nostru, apoi medic la trenuri, — etc.

Era membru la Asociațiune și la Fondul de teatru.

A fost printre cei dintii cari au conlucrat la întemeierea băncii „Ardeleana”, fiind la început mai mulți ani președinte al Direcțiunii băncii, apoi mulți ani membru al Direcțiunii.

Mai nou a conlucrat la înființarea „Reuniunii proprietarilor de vite” dela Orăștie, a cărei prezident era.

Moare în etate de 60 ani, lăsînd în adîncă jale pe de toți stimați soție Victoria Dr. Erdélyy n. Bardoși, și numeroase rudeni. Inmormîntarea i-se face azi Joi în 19 Oct. n. cu mare pompă. Dzeu să-l odihnească cu cei aleși ai săi.

Familiei trimitem simțite condolențe.

*

Vlaicu — biruitor la Iași. De-a fost prgonit de rînzosul Zeu al Vintului la Sibiu și Brașov, noroc mare a avut iubitul nostru Vlaicu la Iași. Vineri în săptămîna trecută. Și acolo să luase vîntul după el și voia să zboare Joi, dar n'a putut de vînt, Vineri însă fiind vîntul mai domol (dar tot a fost)! Vlaicu s'a ridicat de 2-ori în văzduh, odată nainte, odată după amiaz. Îndeosebi măreț a fost zborul al doilea: O oră întregă a zburat pe de-asupra orașului la înălțime de 800—1000 metri!

Regele Carol și toată familia Regală era la Iași și au privit zborul mîndru alui Vlaicu. Vlaicu a trecut pe de-asupra pavilionului unde era Regele și saluta pe Domnitor, și atît Regele Carol cît și Regina îi răspundeau prin semne de bucurie cu mâna, Regina fluturînd cu batista!

Regele a cerut să fie decorat Vlaicu pentru bravele sale zborurilor Trăiască!

*

Sfîntirea bisericii din Cliciova, (dieceza Caransebeșului) a avut loc Duminecă și a decurs în chip măreț. Cliciovenii au făcut P. S. Sale episcopului Dr. E. M. Cristea o primile strălucită Sămbătă seara cînd a so-

sit acolo însoțit de I. P. Cuv. Sa dl Arhimandrit Filaret Mustă, protopresbiter al Dr. G. Popovici (care este de fel din Cliciova), profesorul Petrescu din Caransebeș și numeroși însoțitori. Seara a fost iluminată comuna cu lampioane, iar tinerul cor din comună a dat P. S. Sale o serenadă. P. S. Sa a fost găzduit de prof. univ Dr. Iosif Popovici, care petrece la moșia părintească din Cliciova și s'a îngrijit întru toate de buna găzduire a P. S. Sale, împreună cu P. O. dn protopresbiter al Făgetului Sebastian Olariu, a cărui soție este sora profesorului Popovici și a protopresbiterului Lugojului. Toată preoțimea din împrejurime a fost întruunită la Cliciova. Sfîntirea s'a îndeplinit Duminecă cu mare pompă, încheindu-se cu o vorbire a P. S. Sale cătră credincioși, în care a arătat însămnătatea bisericii naționale în viața poporului. Din partea deregătorilor a fost de față vice-comitele Caraș-Severinului A. Issekutz, însoțit de vice-notarul comitatens Dr. I. Baltescu, primpretoarele și numeroși notari, precum și public venit în mare număr din împrejurime. S'au reprezentat și bisericile gr.-cat. rom.-cat. și reformată. După prînz a avut loc tradiționala rugă (nede). »Drap.«

*

Vizitație canonică. P. S. Sa Episcopul de Caransebeș, Dr. E. Miron Cristea, sfîntînd Duminecă biserica nou zidită din Cliciova, a plecat Luni dimineața în săptămîna de față, pe Valea Sărăzului, spre a urma vizitația canonică în tractul protopresbiteral al Făgetului. Luni a fost în Pogănești și Sărăzani, unde a luat masă, iar Marți în Drinova, trecînd prin comunele Birna, Jurești și Botești, unde pretutindeni a fost primit cu mare însuflețire și dragoste de credincioșii dornici a vedea pe Capul bisericii în mijlocu lor. (Drap).

*

Director al băncii „Corvineana” din Hunedoara a fost ales în adunarea generală extraordinară, ținută la 17 l. c. dl Valeriu Beșan, care vreme de peste opt ani a muncit cu zel și ca întii contabil al băncii.

Tot în aceeași adunare a fost ales la postul de cassar dl Augustin Dima, proprietar, și până acum membru în comitetul de supraveghiere al băncii „Corvineana”.

Diracțiunea băncii a fost întregită prin alegerea dlor: Petru Șinca, preot în Batiz, Simion Zevoian, preot în Telinc și Daniil Mușca comerciat în Hunedoara. De noua conducere să leagă multe nădejdi. Malt noroc!

*

Cununie. Doara Teodora Ulman din Vrșeț și dl Stefan Perian absolvent de teologie și preot ales, din Crisior, vestesc sărbătarea religioasă a cununiei lor, ce să va ținea Duminecă, în 9/22 Octomvrie a. c., în biserică gr.-or. română din Vrșeț. Toată fericirea!

*

Prăvălie nouă!

In strada Drumul-țării din Orăștie, față cu școala română, mi-am deschis subscrișul, o

prăvălie mixtă

nou provăzută cu tot felul de mărfuri de băcănie și altele. Trafică, sare și beuturi cu păharul.

Rog pentru număroasă cercetare
1—3 **C. Munteanu.**

Cărți școlare cu aprobare.

— Înștiințare. —

Abecedarul și Cărțile de cetire pentru anii II—VI. de școală, lucrate după planul de învățământ confesional și al celui de stat, de Dr. I. Stroia, D. Lăpădat și Iuliu Crișan, cuprind material din toate obiectele de învățământ.

Abecedarul și Cărțile de cetire pentru anii II—IV sunt aprobate de P. Ven. Conzistor arhidieceșan cu Nr. 5750/1910, iar de In. ministru: Abecedarul, sub Nr. 56863/1910, cărțile de cetire: pentru anul II, sub Nr. 99113/908, anul III, sub Nr. 61238/909 și anul IV, sub Nr. 63709/910.

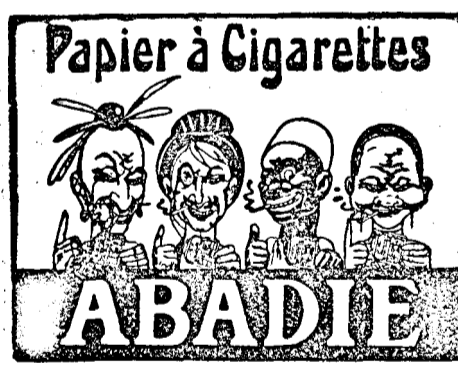
Cartea de cetire pentru V—VI, apărută acum, în urma ordinațiunii ministeriale Nr. 16593/911 până va primi aprobarea, să poate folosi în școli în anul școlar 1911—12.

Prețul Abecedarului 40 fileri. Cartea de cetire a II-a, 50 fil., a III-a, 60 fil., a IV-a, 70 fil., a V—IV, cor. 1.80.

Să afle la Librăria arhidieceșană în Sibiu și la autori în Săliște (Szeben m.)

(275) — 4

Autori.

(168) 16—52

Cassa de păstare (reuniune) în Săliște

Primește depuneri spre fructificare fără anunț cu 4%, pe lângă anunț cu 4 1/2% — iar depuneri mai mari cu 5%.

Depuneri și ridicări să pot face și prin Cassa de păstrare postală.

Darea de camete o plătește institutul.

Acoardă Imprumuturi:

pe cambii,

pe ipotecă replățibile în rate sau în anuități,

pe obligațiuni cu caventii

ca credite de Cont-curent pe lângă asigurare ipotecară sau de valoare (acții și efecte publice).

Dobânda variază între 8% și 6%, după mărimea imprumutului și asigurarea oferită.

Schimbă, adică cumpără și vinde, ori ce fel de monede streine cu, cursul zilei.

(202) 14—20

Diecțiunea.

A apărut:

Advocatul popular.

Indreptar pentru poporul român de

Dr. Dionisie Moldovan adv. în Sibiu.

Ediția a doua. 384 pagini 8°.

Prețul broș. Cor. 2.50, legat în pânză Cor. 3.50 plus 20 fil. porto.

De vânzare la toate librăriile din țară precum și la

editura W. Krafft în Sibiu.

(308) 3—10

Local de crîsmă!

Local cu drept de crîsmă în Abrudsat, aproape de noua gară ce să zidește, să vinde din mână liberă.

Învîrtirea anuală este de cel puțin 14,000 cor. Ar fi recomandabilă unui Român.

Adresa o dă adm. foii. (316) 3—3

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), PETRU BENEA, căoi Vă trimite numai *vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.*

Vinuri vechi: Vin alb 66 fil., Rizling 68 fil.,

Roșu 92 fileri.

Vinuri noi: Rizling 54 fil., Rizling și Ruge amestecat 50 fil., Siller 52 fil.

Rachie de trevere (comină) K 1:60

Rachie de comină, specialit. „ 2—

Rachie de drojzii 2 cor. 20 fileri.

Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachie să expedieze sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus și cu rambursă.

Vase împrumutez pe timp de 2 luni. Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEA,

proprietar de vii și neg. de vinuri. (257) Világos, (Arad m.) 10—22

Prăvălie nouă!

Aducem la cunoștința on. publicu, că mi-nm deschis în Orăștie, strada principală (lângă prăvălia de sticlărie Szöllösy, un deposit bine asortat în mărfurile următoare:

Pînzărie, Creas, Chifoane Batist, Percail, Cartoane, Sături, Țesături, Stofe de păr și de mătăasă, etc.

Cirpe dedelaine, de mătăasă »Signorina-Double-Atlas« și negre, de păr cu ciucaride ibrișin, foarte frumoase, după moda cea mai nouă!

Pentru industria de casă avem toate articolele necesare ca: *Bumbace, Arniciuri*, în toate colorile, garantate de spălat, *Sirmă de cusut, de brodat, Sirmă sucită pe bercă, așanumită Brillant, mătășuri de cusut, de brodat, fir de aur, etc.*

Strămătură, Bercă, Lînă de țesut și Ispahan. Paploane de rouge, clott și cachemir, în toate mărimile!

Pentru sezonul de toamnă și iarnă au sosit frumoase articole, ca: *Burchet tennis, voleur, flanel. Cirpe de peică, de pelüşches și Chenille. Ciorapi, Tricotage, Mănuși, etc.*

Intrînd în legătură cu fabricile cele mai mari din țară și străinătate, punem la dispoziția onor., public mărfuri de calitatea cea mai bună, pe lângă prețuri foarte moderate! Recomandăm deci magazinul nostru ca isvorul cel mai solid și ieftin de cumpărare!

Cu toată stima:
Pascu & Inișca,
comercianți

Prețuri fixe!
(307) 4—25

Vițe altoită în verde cu radacină, de vânzare.

Vă atragem atențiunea, fraților Români, asupra viței în verde, cu rădăcină, fiind constatat de cei mai învățați vieri, că sunt mai trainice și mai bune. Și acestea să pot căpăta numai la Societatea noastră română, care să lucră sub îngrijirea noastră proprie. — Prețul este **200 coroane** 1000 bucăți clasa I-a. — La cerere trimitem catalog de soiuri, gratis. Cei ce fac comande mai mari, capătă rabat însemnat.

Teodor Pêrvu și soții

proprietari de viță de vîle altoită în verde și în useat.

Ternova Nr. 10 (com. Arad).

Liber de bacterii.
Apă minerală naturală.

MUSCHONG-BUZIAS
BUZIASI PHONIX

Improspetează și Vindecă!

La morburii de rinichi, de beșică, la cataruri învechite de bizen al beșicii, la piatră în beșică, la catarurile organelor de respirat și la organelor selectante, — s'a dovedit

cu efect distins!

Recomandată de medicii.

Depozit principal la: Des. Weisz

(300) 5— în Orăștie.

Fîn

să afle de vânzare în o comună din apropierea Orăștiei, vre-o 12 cară. Fîn bun, de grădină. (335) 1—2

Adresa o dă administrația foii.

Învățacel de prăvălie.

În prăvălia de ferărie și băcănie a subscrișului să primește imediat un băiat, din casă bună dela 14—15 ani, cari să priceapă bine și limba maghiară, pe lângă condiții favorabile.

(332) 1—3 **Aurel Truca**
comerciant, în Geoagiul-de-jos.
u. p. Algyógy Hunyad m.)

Croitorie de costume săliștenesti.

Subscrișul aduc la cunoștința onor. public din Orăștie și jur, că în atelierul meu de costume săliștenesti

să pregătesc costume pentru femei și bărbați cu prețurile cele mai ieftine ce să pot.

Port curat săliștenesc, necorcit, stofă trainică, lucru solid.

Tot aici să primesc și 2—3 fete ca învățaței.

Iacob Herța,

croitor de costume săliștenesti Orăștie. Drumul țării Nr. 16, (casele dnei Orbonas).

(333) 1—3

Dr. CORNELIU DĂRĂMUȘ

medic universal

specialist în boale de femei

ALBA-IULIA, piață, lângă farmacia

Domnului V. Vlad.

Consultațiuni 8—9 oare a. m.

(313) 2—3 p. m. 4—15

Un adjunct notarial

cu praxă află aplicare momentană în cancelaria notarială din Rehó (p. u. Szászsebes), Condițiuni în scris.

Max. Grecu,
notar.

1—2

Arme de vânătoare sistem Novotny.

Revolvere sistem Frommer, Browning, Steyr-Pieper.

Floberte și pistoale, gramfoane de tot soiul, violine, flaute, tamburine, ghitare, cimbale, citere, harmonice.

Binocluri și ochiane originale franceze, ochiane cu prisme sistemul cel mai nou, aparate de fotografat, dulapuri de gheață, căhale, cuptoare, aparate moderne de ras, jamantane de piele veritabilă, non plus ultra în eleganță și durabilitate, de toată mărimea, jante de mână, precum și tot felul de articole de sport, cu prețurile celea mai ieftine și de calitate cea mai excelentă

se pot cumpăra pe rate lunare
minimale,

în cont-curent semestral sau anual dela,

„GENTRY“

societate pe acții pentru mărfuri comerciale și articole pe sport.

(310) 4-25

Budapest

VII. Bulevardul Elisabeta Nr. 48.

Scrieți românește!..

Liste de prețuri trimitem gratis și franco ori-cui despre ori-care articol.

„Cassa de păstrare în Mercurea“ societate pe acții (comitatul Sibiiului)

primește depuneri spre fructificare atât la centrală, cât și la filiala din Alba-Iulia, cu 5%. Pentru depuneri dela 5000 coroane în sus, cu termen de abdicere mai lung, solvește la filială 5 1/2% inter., iar la centrală dela 10.000 cor. în sus, în aceleași condiții, 5%. Interesele neridicate să capitalizează la semestru; darea după interese o plătește institutul.

Atit la centrală, cât și la filială, acordă împrumuturi pe cambii, pe ipotecă, replătibile în rate, pe obligațiuni cu caventi, credite de cont-curent cu asigurare ipotecară sau de valori, pe lingă cele mai favorabile condițiuni posibile.

Mijlocește cumpărări, vânzări, arindări și parțelări de realități, sprijinește înființarea de însoțiri și tovărășii, îndeplinește totfelul de afaceri de bancă pe lingă serviciu prompt.

Filiala din Alba-Iulia s'a inactivat cu 1 Octomvrie a. c. Localul filialei e în strada Vințului Nr. 1 (Alvinczi utcza 1 szám), lingă firma Misselbacher.

(330) 2-10

Direcțiunea.

Două calfe și un învățacel.

In atelierul de pantofărie al subscrisului să primesc numai decât două calfe pentru lucru mesecat și un învățacel.

Ioan Vărmăgean,

(331) 2-3 măestru-pantofier Orăștie.

Vin.

Am circa 40 buti de vin, numai original ardelenesc, și îl vînd, dela 60 litri în sus, cu 26 cruceri (52fileri) litrul.

HANS STEPHANI,

Hotel „Transsylvania“
Orăștie.

63) 32-45

Căsătorie.

Un tinăr cu pregătiri academice în etate de 29 ani, frumos și inteligent, cu carieră sigură care îi aduce venit anual de 10.000 cor., avînd și o avere de 60.000 cor., caută pentru căsătorie o domnișoară inteligentă, frumoasă și bine crescută, în etate de 22-27 ani, care să fie aplicată a trăi 5 ani în străinătate. Sunt binevăzute și fete de preoți, inteligente și bine educate. Zestrea: 10.000 cor. Dacă convine persoana, zestrea nu numără.

Informații la Administrația ziarului. (329) 2-3

Să caută un servitor.

La subscrisul află loc un servitor credincios, pe lingă plată lunară bună și întreaga întreținere.

Josef Schaner
cîrnățar.

(322) 3-3 Orăștie-Szászváros.

Candidat de avocat,

dar numai cu praxă deplină, află aplicare îndată în cancelaria subscrisului:

Dr. Merő Samu
adv. Borosjenő.

(326) 2-3

Cele mai desăvîrșite
Legători de vătămătură
sunt cele c. reg. alui Keleti patentate.
Legători de pîtece pentru bărbați și femei contra ori căror morburî din jos și contra foalelui atîrnător.
(295) 3-52
Gummi ciorap pentru vine umflăte.

Picioare și mîni măestrite pe sama putaji (tăiați).

Îndreptătoare de trup pentru umblat și spriginit.
Corsete artificiale și spriginoare.

Țînătoare oblu pentru cel crescuți strîmb, precum și ori-ce articli de lipsă la

îngrijirea de bolnavi, pregătește după cele mai moderne principii cu prețuri favorabile de fabrică:

I. Keleti, fabrică c. reg. patent ptr. legături de vătămătură și îndreptoare de trup.

Budapesta, IV. Koronaherez. u 17. vidi
— Trimis catalog cu 3000 figuri, gratis! —
Fondată în 1878. Telefon 13-76.

Cele mai bune
Călcîie de gummi
sunt călcîiele:

Avis! Cultivătorilor de vii din loc și jur le aduc la cunoștință, că cu începutul sezonului 1911/12 posed un

MARE DEPOSIT

de altoi de vie cu rădăcină

splendit dezvoltate, soiurile cele mai bune pentru vin alb, roșu și de masă precum, și vițe americane de altoit în cantitate mare — din pepiniera dlui Vasilie Fodor din Mediaș.

Atrag deci atențiunea onoraților cultivători de vie asupra depositului meu, că deja de pe acum să se îngrijască a face comande de altoi pentru plantare, atit în toamnă cât și în primăvară, ca nu mai tîrziu să fie siliți a cumpăra dela precupeți, cari cutreeră satele până primăvara tîrziu, cu viță de vîndut și care nu e de nici o treabă!

Rog deci ca onor. cultivători de vie, să binevoiască a să adresa la subscrisul cu comande cit de mari și cu deplină încredere.

George Cușută

(323) 3-8

Orăștie, strada Romoșelului Nr. 8.

Ce-e-e? Tata ne-a slobozit! Că-s veritabile hilzele de cigarete Antintcotin de-alui JACOBI în cutii de lemn!

Nu mai cu scrisoarea
Ai grijă! „JACOBI“ e bună!

O calfă de cojocar

află aplicare imediat în atelierul meu, va fi lucru destul pe întreaga iarna și pe vara viitoare, deci va primi un salariu cu mult mai bun ca întralt atelier.

Nicolae Pauletti

măiestru cojocar în Besenyő

(327) 2-2

u. p. Berve.

